

9/ רש"ר הירש ויקרא* פרשת אמור(פרק כג פסוק טו

"ממחרת השבת": כבר חגותם את חג חירותכם; וכבר זכרתם לפני ה' את העצמאות, שזכיתם בה בשבתכם בארצכם ובאכלכם מלחם הארץ; נמצא, שכבר הגעתם אל החירות ואל רווחת העצמאות, המהווים בדרך כלל את מטרת כל השאיפות הלאומיות. ואילו אתם תראו עצמכם רק בראשית ייעודכם הלאומי; ותחלו עתה למנות לקראת השגת מטרה אחרת. ובלשון זו נאמרה מצוות הספירה בדברים טז, ט: "מהחל חרמש בקמה תחל לספר שבעה שבועות"; במקום שאחרים חדלו לספור, תחל ספירתך אתה:

1/ ויקרא* פרשת אמור(פרק כג פסוק טו

(טז) עד ממחרת השבת השביעית תספור חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה':

במדבר* פרשת פינחס(פרק כח פסוק כו

(כו) וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעת ימים מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו:

דברים* פרשת ראה(פרק טו פסוק י

(י) ועשית חג שבועות לה' אלקיך מסת נדבת ירך אָשֶׁר תתן פֶּאֶשֶׁר יְבָרְכֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ:

21/ הרב עדין אבן ישראל* שטיינלץ(

שבועות הוא חג בלי תאריך. בתורה אין לחג הזה תאריך; כתוב שזה חמישים יום ממחרת השבת, אבל לא כתוב תאריך בתורה. זה שבימינו יש תאריך לחג השבועות זה רק מפני חסאינו, כי כשהיו מקדשים את החודש על פי הראיה, שבועות יכול היה לצאת בשישי או שביעי בסיון.

22/ עולת ראיה חלק ב עמוד שה

הגבנה את היסוד של נפש הבהמית, שלנו ושל כל העולם כולו, אז בצאתנו מצרים, לאט לאט, ממועד יציאתנו, משיעבוד עם שבשר חמורים בשרם, והננו הולכים ועושים זה תמיד בפרק זה. מתחילים אנו עם העומר, מאכל הבהמות המקור שהם שואבים ממנו כח החיים שלהם, ונפשנו הבהמית ונפש העולם כולו מתרוממה, לאט לאט מתרוממת, מטהרת מטומאתה, מזדככת ומתעלה, יוצאת מצורת בהמה לקבל אור צורת אדם, יוצאת מתכונת שעורים לתכונת חטים. ואנו באים לחוג את חג השבועות, יום אשר עמדנו בקומה הרוחנית הגמורה שלנו, וזיו הקוממיות מתחדש עלינו בכל שבועות.

23/ שפת אמת בראשית לחנוכה שנה תרמא

חנוכה ופורים הם הארות מרגלים. רק הג' רגלים המפורשים בתורה הם תורה שבכתב. ויש נגד זה ג"כ רגלים מתורה שבע"פ. והם אורות המקבלים כדמיון אור הלבנה שהיא מאור החמה כידוע. כן ע"י כוחן של בני"ב בקבלתם היו"ט כראוי. נשאר מכל יום טוב רשימה בכנס". ובכח זה הוציאה כנגדן רגלים אחרים. וחנוכה הארה מחג הסוכות. ופורים מחג השבועות. ומחג הפסח מקוים אנו להיות עוד כמ"ש כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

24/ הרב ליכטשטיין

האם ניתן לומר שספירת העומר הם רק ימי הכנה?! רק כדי לעורר תשוקות וגעגועים? אין הדבר כך! אנו יודעים שימי ספירת העומר אחר יציאת מצרים היו כרוכים בהיטהרות מגלולי מצריים ורק בטהרת בני ישראל קיבלו את התורה. מכאן אנו למדים גזירה שווה להיום - לא די בכיסופים למשהו חיצוני ויהא נשגב כלל שיהא בעוד אתה נשאר באותה סקאלה! השאיפה עצמה משנה את האדם ואת שאיפותיו ורצונותיו גופם! מתוך הכיסופים למתן תורה ההווה עצמו משתנה! אין כאן כיסופים ריקים, לא פרודוקטיביים - יש כאן הווה שמחולל עתיד ואגב כך העתיד מחולל את ההווה ומרומם אותו!

מאורעות ימי הספירה - מאורעות של זהות לאומית

25/ איגרת רב שריא גאון כיצד נכתבה המשנה

והעמיד ר' עקיבא תלמידים הרבה והוא שמדא על התלמידים של ר' עקיבא, והוא סמך דישאל על התלמידים שניים של ר' עקיבא, דאמור רבנן שנים עשר אלף תלמידים היו לו לר' עקיבא מגבת ועד אנטיפטרס וכלם מתו מפסח ועד עצרת והיה העולם שמם והולך עד שבאו אצל רבותיהם שבדרום ושנאה להם רבי מאיר ור' יוסי ר' יהודה ור' שמעון ור' אלעזר בן שמעון והם העמידוהו באותה שעה כדאיתא ביבמות

פרשת אמור - יום העצמאות

התמיהות העולות מספירת העומר וחג השבועות

2/ ויקרא* פרשת אמור(פרק כג פסוק י

דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תֵבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְקִצְרְתֶם אֶת קִצְרֵיהָ וְהִבַּאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קִצְרֹכֶם אֶל הַכֹּהֵן: (יא) וְהִנִּיף אֶת הָעֹמֶר לִפְנֵי ה' לְרִצְוֹנְכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת יְנִיפֶנּוּ הַכֹּהֵן: (טו) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאְכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שִׁבְעַת שָׁבָעוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה: (כא) וְקִרְאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עֹלָם בְּכָל מוֹשְׁבֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם:

3/ רמב"ר ויקרא* פרשת אמור(פרק כג פסוק י

(י) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ - בעבור שיחדש בכאן בכל אחד מן המועדים מצוה חדשה, מלבד השבתון והמקרא קודש, תתיחד בכל מועד פרשה בפני עצמה שיזהיר בה "דבר אל בני ישראל". ומפני שחג השבועות זמנו תלוי בעומר, אמר הכל בפרשה אחת.

4/ רמב"ר ויקרא* פרשת אמור(פרק כג פסוק יא

(יא) ממחרת השבת יניפנו הכהן - ממחרת יום טוב הראשון של פסח, שאם אתה אומר שבת בראשית אי אתה יודע איזהו, לשון רש"י. ובאמת שזו גדולה שבראיות בגמרא, כי מה טעם שיאמר הכתוב כי תבואו אל הארץ וקצרתם את קצירה תביאו העומר ממחרת שבת בראשית, כי יש במשמע שבאיזה זמן מן השנה שנבוא לארץ ונקצור קצירה יניף הכהן העומר ממחרת השבת הראשונה שתהיה אחרי ביאתנו לארץ, והנה אין לחג השבועות זמן שימנה ממנו. ועוד על דרך הזה לא נדע בשנים הבאות אחרי כן מתי נחל לספור, רק מיום החל חרמש בקמה כפי רצוננו, ואלה דברי תוהו. אבל אם יהיה "ממחרת השבת" יום טוב כפי קבלת רבותינו, יבוא הענין כהוגן, כי צוה הכתוב תחילה שנעשה בחדש הראשון חג המצות שבעת ימים, וביום הראשון שבתון וביום השביעי שבתון וכל מלאכת עבודה לא נעשה, ואחר כן אמר כי כאשר נבוא אל הארץ נביא ממחרת השבת הזאת הנזכרת עומר התנופה והיא השבת הראשונה הנזכרת כאן, ולימד שלא ינהג העומר במדבר ובחוצה לארץ.

5/ אור החיים ויקרא* פרשת אמור(פרק כג פסוק טו

ממחרת השבת מיום וגו'. פירוש מעכשיו קודם שתכנסו לארץ ממחרת השבת, וכנגד אחר ביאתם לארץ אמר מיום הביאתם וגו', ולזה הקדים ממחרת השבת להיותה מצוה שישנה אז מה שאין כן מיום הביאתם שהוא אחר ביאה לארץ:

6/ חזקוני ויקרא* פרשת אמור(פרק כג פסוק כא

(כא) וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש מה שלא פירש הכתוב באיזה חודש ובכמה בו חג זה כמו שפירש בשאר מועדים היינו טעמא אם פירש לך זמנו לא היינו מונים השבעה שבועות רק היינו סומכים לעשות החג בזמנו ודבר גדול תלוי במנינו כדאמר' לעיל

7/ מדרש הגדול ויקרא* פרשת אמור(פרק כג פסוק י

כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם וקצרתם. וכי באיזו זכות זכו ישראל לירש את ארץ כנען הוי אומר בזכות מצות העומר, לפי כך משה מזהיר את ישראל ואומר להן כי תבאו והבאתם את עמר. ר' יוחנן אומר לעולם לא תהא מצות העומר קלה בעיניך שעל ידי מצות העומר זכה אברהם אבינו לירש את ארץ כנען

פסח ספירת העומר ושבועות - מועד אחד שמחולק לכמה זמנים

8/ רמב"ר ויקרא* פרשת אמור(פרק כג פסוק לו

וצוה בחג המצות שבעה ימים בקדושה לפנייהם ולאחרייהם כי כולם קדושים ובתוכם ה', ומנה ממנו תשעה וארבעים יום שבעה שבועות כימי עולם, וקדש יום שמיני כשמיני של חג, והימים הספורים בינתיים כחולו של מועד בין הראשון והשמיני בחג, והוא יום מתן תורה שהראם בו את אשו הגדולה ודבריו שמעו מתוך האש. ולכך יקראו רבותינו ז"ל בכל מקום חג השבועות עצרת, כי הוא כיום שמיני של חג שקראו הכתוב כן.

המינות היא הנוטלת את זיו העולם, המחשיכה את עיני הבריות בקציצת הנטיעות ממקור השרשים העליונים שלהם. כל הרעות הרשעות והטומאות הנם טמונות בעומק חובה. זוהמת החיים, שפך דמים, שנאת הבריות, התמוטטות יסוד העולם, העכבת התעלותו והתפתחותו, השפלת שיא גבהו הפנימי, גאותו המקודשת שעל ידה הוא מתעלה, השפלה הגבוה והגבוה השפל, הכל כלול ביסוד הרשעה של המינות. כל ההשחתות אינן אלא ענפיה ושריגיה, והיא מתאמצת להתקרב אל צורת הקודש, להתעטף בטלית וחלוקא דרבנן, מתגברת ללשונה להפוך דברי אלקים חיים לדברי נבלה. גרועה היא מעבודה זרה, במה שהיא מתפרצת להפוך את הצורה הקדושה של היהדות למפלצת. היא חפצה תמיד לינוק משפעת התורה, כדי לטשטש צורתה האלקית, לאבד ממנה את ההוד העליון, ולהפכו לדוח מטומאה.... רבי עקיבא הוא שדרש על כל קוץ וקוץ תילים של הלכות, הוא שהכיר את ערך של האומה בכללה... ונשא כליו של בן כוזיבא, אולי תצמח ממנו ישועה לישראל, מסר נפשו על נטילת ידים, ויצאת נשמתו באחד. הוא איש הישראלי בעומק יסודי הפנימי, למרות מה שהוא בן גרים בחיצוניותו, והוא הכח המגין נגד נקיבת השם של בן האשה הישראלית, אחת היתה ופרסמה הכתוב, אותה הקוראה שלום לכל, ונטולת המון דבורים, הומיה וסוררת, שלומית בת דברי, וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי, עד אשר פורש המשפט, וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק.

33/ ויקרא פרשת אמור (פרק כד פסוק יא)

וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקְלַל וַיְבִיאֵהוּ אֶתוֹ אֶל מֹשֶׁה וַיֹּסֶף אָמֹן שְׁלֹמִית בַּת דְּבָרִי לְמִטָּה דָן:

ושם אמו שלמית בת דברי - שבחן של ישראל שפרסמה הכתוב לזו, לומר, שהיא לבדה היתה זונה: שלמית - דהות פטפטה שלם עלך, שלם עלך, שלם עליכון, מפטפטת בדברים שואלת בשלום הכל: בת דברי - דברנית היתה מדברת עם כל אדם, לפיכך קלקלה:

34/ מכתב מאליהו מאמרי אלול

מהיכן התחיל אצל המגדף הצרה הזאת? מנקודת מבט קטנה של חסרון במידות של אמו.... שהיתה מדברת עם כל אדם ונותנת שלום לכל, ועל ידי זה נתן המצרי עיניו בה ובא עליה בלילה, ובאמת היא היתה סבורה שזה בעלה ולא היה דעתה לשום עבירה אבל בנה הנוול לה מדבר זה כבר היה פחות במידות

35/ אורות התחיה מד

מקובלים אנו שמרידה רוחנית תהיה בארץ ישראל ובישראל, בפרק שהתחלת תחית האומה תתעורר לבא. השלוח הגשמיית שתבא לחלק מהאומה, אשר ידמו שכבר באו למטרתם כולה, תקטין את הנשמה, ויבאו ימים אשר תאמר אין בהם חפץ. השאיפה לאידיאלים נשאים וקדושים תחדל, וממילא ירד הרוח וישקע, עד אשר יבא סער ויהפך מהפכה, ויראה אז בעליל כי חוסן ישראל הוא בקודש עולמים, באור ד' ובתורתו, בחשק האורה הרוחנית, שהיא הגבורה הגמורה המנצחת את כל העולמים וכל כחותיהם. הצורך למרידה זו, היא הנטיה לצד החמריות, שמוכרחת להולד בכללות האומה בצורה תקיפה אחר אשר עברו פרקי שנים רבות, שנאפסו לגמרי מכלל האומה הצורך והאפשרות להתעסקות חמרית, וזאת הנטיה כשתולד תדרך בזעם ותחולל סופות, והם הם חבלי משיח אשר יבסמו את העולם כולו ע"י מאובייהם

סיכום:

מערכת הזמן מפסח ועד עצרת זו מערכת של בניית עצמאות שמתחילה בעצמאות בסיסית יצאיה מעבדות לחרות ומסתיימת בעצמאות רוחנית אותה קיבלנו במעמד הר סיני בחג השבועות. יום העצמאות ויום ירושלים הם זמנים של בניית העצמאות בדורות האחרונים ומשום ימים אלו מצאו את מקומם בתוך ספירת העומר. בניית העצמאות חייבת לבוא לידי ביטוי בשלושה תחומים: 1. יצאיה מעבדות לחרות. 2. עצמאות רוחנית. 3. עצמות ארץ ישראלית.

וצריך לבאר מדוע השמד מכוון דווקא כנגד תלמידי ר"ע, הרי מדובר בתקופה של גזירות כלליות כלפי כל העם - תקופת מרד בר-כוכבא. וניתן להסיק מכאן שבאותה תקופה היה ר"ע בעל השפעה גדולה בין חכמי הדור וכידוע תמך בבר-כוכבא, וכפי שאומר הרמב"ם שרוב החכמים באותו הדור הסכימו אתו [2], אז מן הסתם תלמידיו היו הראשונים והחלוצים לפני המחנה בהתגייסות למערכה. וא"כ כאשר הרומאים ניצחו, ההרג שהם טבחו ביהודים (ואשר ע"פ ההיסטוריונים עלה על כמות הנטבחים בזמן החורבן) כוון תחילה ובמלוא העוצמה בעיקר כלפי תלמידי ר"ע (שבועדיא תפסו חלק בהובלת המרד והנהגתו. וכעת מובנים דברי איגרת רב שרירא גאון שהגזירה הייתה כנגד תלמידי ר"ע, כי עיקר ההשמדה כנראה כוונה כלפיהם.

בגמ' (ברכות ס ע"ב) נאמר "אומר שכל מאי דעביד רחמנא לטב עביד", ומביאה הגמ' סיפור תמוה ביותר שלכאורה אין אפשרות להבינו כפשוטו. מסופר בגמ' שפעם אחת הגיע ר"ע לעיר מסוימת וביקש ללון בה עם תלמידיו, ולא מצאו אכסניא באותה העיר ויצאו ממנה והלכו ללון בשדה והיו אתם חמור, תרנגול ונר. באה הרוח וכיבתה את הנר, חתול טרף את התרנגול ואריה טרף את החמור. באותו לילה בא גייס על העיר ופגע בה קשה, ור"ע ותלמידיו שישנו בשדה, בחושך כי הנר כבה וללא רעש התרנגול והחמור שנטרפו, ניצלו מכיוון שאיש לא העלה בדעתו שיש נפש חיה בשדות השוממים. הרב צבי יהודה קוק זצ"ל היה אומר שגמ' זו תמוהה מאוד. וכי ייתכן שיהודים לא יכניסו לביתם אורחים, ולא יתנו להם אכסניה? יתירה מזאת, לא הניחו לר"ע ותלמידיו להשאר בעיר עד שהוא נאלץ ללון בלילה בשדה הפתוח. וכי חזר על עצמו המקרה של פילגש בגבעה? אין זה מסתבר גם אילו היה מדובר בסתם אדם מישראל אך וודאי שאין זה מובן כאשר מדובר ברבי עקיבא, מגדולי התנאים. הרב צבי יהודה זצ"ל מבאר שהדבר היה בזמן מלחמת בר-כוכבא, כאשר גברה ידם של הרומאים והם החלו לחפש את מנהיגי המרד ובראשם ר"ע ותלמידיו. מן הסתם במצבים כאלו הם התחילו לחפש בכל מקום ולתור אחר עיקבות וסימנים, ואם מצאו עיר שבה מתחבא מי שמבוקש על ידם - וודאי הענישו מיד את כל יושביה של העיר אשר החביאוהו [3]. כאשר הגיע ר"ע לאותה עיר, חששו יושביה שמא בעקבותיו יגיעו הבולשים הרומאים ואז תיעש העיר כולה. לכן ר"ע החליט מעצמו שאין לסכן את כל העיר, והלך לישון בשדה. מתברר שאכן החשש היה רציני ובאמת בעיקבות העקבות הגיע גייס עונשין רומאי ובגלל שר"ע הלך לשדות ניצל הוא ותלמידיו אולי אף ניצלה העיר. מכאן שבאותה תקופה התנהל מירדף אחרי ר"ע ותלמידיו, וזה מה שמספרת איגרת רב שרירא גאון ש"הוה שמצא בתלמידי ר"ע

רמז למועדי חכמים בפרשת אמור

27/ ויקרא פרשת אמור (פרק כד פסוק א . ב

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כְּתִית לַמָּאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד:

28/ ספר הרוקח הלכות חנוכה סימן רכה

בפרשת אמור אל הכהנים התחיל שבת ורגלים פסח עצרת ראש השנה ויום הכפורים סכות. וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל וסימך ליה ויקחו אליך שמן זית זך כתיית למאור רמז לחנוכה שמן זית זך מן המובחר ואמר להעלות נר יערך את הנרות ללמד לילה ראשונה נר אחת ואחר כך נרות. סמך שמן נרות לסוכות מה סוכות ח' ימים אף חנוכה ח' ימים. וגומר את ההלל

29/ ויקרא פרשת אמור (פרק כד פסוק ה . ו

(ה) וְלִקְחֶתָּ סֹלֶת וְאִפִּיתָ אֹתָהּ שֶׁתִּים עֶשְׂרֵה חֲלוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֵים יְהִי־הַחֲמֵלָה הָאֶת: (ו) וְשִׁמְתָּ אוֹתָם שֶׁתִּים מִעֲרֹכֹת שֶׁשׁ הַמְעַרְכֶּתָּ עַל הַשֶּׁלֶחַן הַסֵּהָר לִפְנֵי ה':

2: ספר הרוקח הלכות פורים סימן רמ

ואחריו ולקחת סולת ואפית רמז לפורים משתה ושמחה:

31/ ויקרא פרשת אמור (פרק כד פסוק י . יא

(י) וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵאוּ בְּמַחְנֶה בֶן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי: (יא) וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקְלַל וַיְבִיאֵהוּ אֶתוֹ אֶל מֹשֶׁה וַיֹּסֶף אָמֹן שְׁלֹמִית בַּת דְּבָרִי לְמִטָּה דָן:

